

יום הרב קוק יתקיים בע"ה במוסדות החמ"ד זו השנה השלישית, בתאריך י"ט מרחשון התשע"ט.

עם תחילת החורף, אחרי החגים, התלמידים ימצאו את עצמם בשיגרה היומיומית, בהתמודדויות הלימודיות והרוחניות, החברתיות והרגשיות.

בעולם בו אנו חיים, כשההישגים והצלחות מוחצנים כלפי חוץ, קשיים וחוסר הצלחה מהווים תחושה של כישלון ותסכול ואיכות המעשה נמדדת בגורמים חיצוניים, ננסה להעביר את המסר החשוב של הרב, כי בכל מעשה שהאדם עושה, כשהוא עושה אותו במלוא ההתגייסות, הרצינות והמאמץ, המעשה הופך מפעולה טכנית, למפגש עם ריבונו של עולם ולגילוי האלוקות בעולם.

בעולם כה הישגי ומדיד, היכולת לתת לילדים כלים להתמודדות עם קשיים, אכזבה, או לחילופין עם הצלחות גדולות מאוד, שמשאירות תחושת ריקנות, הוא אחד מתפקידנו החינוכיים.

הרב קוק זצ"ל צייד אותנו בכלים משמעותיים אותם ניתן להעביר לדור הבא.

לעיתים יש חשש מעיסוק בסוגיות בוערות מעולמם של תלמידים ומורים כאחד. סוגיות כגון: קשיים בעבודת המידות ובתחומים הלימודיים והחברתיים.

הרב קוק מציב שתי דרכי לימוד משמעותיות:

1. הבנה שכל אדם נוצר במציאות הקיימת עם הכישורים המתאימים למשימות המיועדות רק לו.

"וכל אדם שנברא למציאות הקיימת – למשפחה שלו, לחברה בה הוא גדל, לדור, למציאות ההסטורית וכו' – הבריאה היא מדויקת ומכוונת על כל מעשה שיעשה האדם".

(הרב עזריאל אריאל, ישראל בטח בה' – מידת הביטחון במשנתו של מרן הרב קוק זצ"ל)

2. הבנה שבמציאות הכוחות לקיים כל מעשה בחיפוש אחר רצונו יתברך, אפשר להביא לידי התגלות ה' בעולם.

"וכן בכל הדברים שעושה, הרי באמת אין דבר בעולם שאינו לכבודו ית', על-כן כל מה שעושה יהיה הכל דברי מצותו ורצונו, ויבקש בהם את שמו ית', כששתדל בכל שכלו וכחותיו לעשות את מה שהוא עושה בתכלית השלמות בכל צדדי השלמות, ונמצא שהוא יודע את השם יתברך בכל הדרכים".

אל לנו לפחד ממושגים גבוהים, נלמד ונחוה עם הילד את תחושת החשיבות של ההתבוננות במשימות העכשוויות, בהישגים של שלבי הביניים, ללא קשר לתוצאה הכוללת. נראה בכל שלב את מיצוי הכוחות בפעולה אותה הוא נדרש לקיים, נחפש ונראה את הרצון הפנימי של עשיית הטוב והישר, עשיית הכל לרצונו יתברך, בבחינת "בכל דרכיך דעהו" (משלי).

נעצים את עצם החיפוש, את הדרישה להתבונן על מה שכבר נעשה ונבין כי במעשה, הילד בעצם מביא לידי ביטוי את ההתגלות האלוקית בעולם. שנזכה שילמדו תלמידנו מתוך תחושת שמחה, סיפוק ועשייה למען התגלות שמו יתברך.

"במסע החיפוש..."

לימוד וסדנה לחדר מורים

"בכל פעולה שאדם העושה הוא יכול למצוא בה את הנקודה האלוקית כששתדל בכל שכלו וכוחותיו לעשות את מה שהוא עושה בתכלית השלמות בכל צדדי השלמות, ונמצא שהוא יודע את השם יתברך בכל הדרכים.

(מוסר אביון ב', ב).

הרב קוק זצ"ל, שנפטר לפני 83 שנה, היה אחד המאמינים בכוחות האדם וביכולותיו. הוא טען שהאדם יכול לפעול ולהגיע באופן תמידי לרצון האלוקי. הרב לא הבדיל בין תכלית המעשה לבין שלביו, אלא ראה בחיפוש של האדם אחר הרצון האלוקי במציאות הקיימת ובעשייה המיטבית שלו בשלב בו הוא נמצא, ביטוי מתמיד של הפסוק **"בְּכָל דְּרָכָיו דַּעְהוּ"** (משלי ג', ו).

במהלך מפגש זה ננסה לטעום ממשנה חינוכית זו ואף להתחבר אליה ברמה אישית וחינוכית.

שלב א': פתיחה

מלאו ביומן שלפניכם את סדר הפעולות שבצעתם במהלך יום האתמול:

יום ותאריך	
18:00	☐
19:00	☐
20:00	☐
21:00	☐
22:00	☐
23:00	☐
00:00	☐
01:00	☐
02:00	☐
03:00	☐
04:00	☐
05:00	☐
06:00	☐
07:00	☐
08:00	☐
09:00	☐
10:00	☐
11:00	☐
12:00	☐
13:00	☐
14:00	☐
15:00	☐
16:00	☐
17:00	☐

כתבו את האות ב' ליד כל פעולה בה הרגשתם מיצוי ושלמות.

מהי התחושה של מי שחש כי לא הגיע לידי שלמות?

שלב ב': לימוד

"בכל דרכיך דעהו" (משלי ג', ו)

"צריך לבקש את הקב"ה בתוך הדרכים שהוא מתנהג בהם:

כשהוא עוסק בתפלה, אז יבקש את הקב"ה בהבנת ענייני תפלתו וכוונה רצויה באמונת הלב באותם העניינים של תפלתו, ולא יבקש את הידיעה בשעה ההיא בעניינים אחרים, כי כיון שהוא עוסק בעבודה זו, הקב"ה כביכול שורה מצדו בזו העבודה דוקא, ובה ימצאנה ולא במקום אחר. וכשהוא עוסק בתורה, יידע שימצא את הקב"ה בהיותו מעמיק ומעיין להבין דבר על בוריו ולזכור ולשנן היטיב, ובה הוא יודע אותו ית' בתורתו ולא באופן אחר, כי בשעה זו הוא מתגלה בעבודה זו. וכן בהיותו עסוק בגמ"ח להיטיב לחברו, אז יבקש את הקב"ה רק בהעמקת עצה איך להיטיב לו טובה גדולה הגונה וקימת. וכן בכל הדברים שעושה, הרי באמת אין דבר בעולם שאינו לכבודו ית'".

(מוסר אביך ב', ב')

הסבר:

על האדם למצוא את הנקודה האלוקית, לחפש מה ה' דורש ממנו לעשות עכשיו באותה פעולה שהוא עושה, הן בדברים הרוחניים, כגון: תפילה ולימוד תורה, והן במעשי חסד ובכל הפעולות שהוא עושה.

על האדם להתבונן בפעולה עצמה ולחפש בה את העשייה למען שמו – "דרוש אותם". (צריך להביא פה את הציטוט המלא מדברי הרב קוק על כנפי רוח כי הוא לא הזכיר קודם) החידוד הוא להתבונן היטב במה שעושה ולחפש שם לעשות את רצונו יתברך.

נקודות למחשבה:

- ★ האם אדם מתבונן על הפעולות שהוא עושה מתוך חיפוש לעשות רצונו יתברך?
- ★ כאשר נשאל תלמיד ממוצע מהם המעשים המביאים לידי ביטוי את רצונו יתברך ויכולים להביא לידי התגלות אלוקית, מהי התשובה הצפויה?

"בכל פעולה שאדם העושה הוא יכול למצוא בה את הנקודה האלוקית

כששתדל בכל שכלו וכוחותיו לעשות את מה שהוא עושה בתכלית השלמות בכל צדדי השלמות,

ונמצא שהוא יודע את השם יתברך בכל הדרכים". (שם)

הסבר:

כאשר האדם מכיר בערך פעולותיו, מגייס את כל כוחותיו לביצוע המשימה העכשווית ומחפש לעשות את רצונו יתברך, הרי הוא מיישם את "בכל דרכיך דעהו".

ההתגלות האלוהית אינה מתקיימת בסיום מטרה, יעד או הגעה לתכלית, אלא בראיה בכל שלב את מציאות ה', את התפקיד אליו ה' מזמן את האדם לפעול בו. כאשר האדם מעמיק וממצה את כוחותיו, דורש ומחפש אחר רצון ה', הרי בכך הוא מגיע לידי ההתגלות האלוהית בעולם.

"והב' הוא ב' ה' בתוך", שבעצמותם של הדרכים הוא יודע את הקב"ה". (שם)

הסבר:

"האות ב' – אינו מציינת תיאור זמן, אין הכוונה שיחד עם ההליכה בדרכיו עליו לדעת את ה', אלא משמעות ה- ב' – הינה בתוך.. האדם צריך למצוא בתוך כל פעולה את המפגש עם ה', הדרך להגיע למפגש מגיעה מתוך הדרישה והחיפוש בתוך הפעולה את ידיעת ה'". (הרב חגי לונדין)

נקודות למחשבה:

- ★ האם אדם מצליח לראות ערך בפעולות בהן הוא פועל ללא קשר לתוצאות?
- ★ האם תלמיד מצליח לראות ערך בפעולות שהוא עושה ללא קשר לתוצאות?
- ★ האם אדם מצליח להבין כי מעשה אישי שלו יכול להביא לידי דבר גדול של התגלות אלוהית?

שלב ג': השלכה

חשבו על תלמיד מאתגר הלומד בכתתכם ונסו לכתוב לו הערכה אישית על פי תפיסתו של הרב.

כעת, חשבו על תלמיד בעל הישגים גבוהים ויכולות רוחניות, חברתיות ואישיות גבוהות. כתבו אף לו הערכה אישית בה תבטאו את תפיסתו של הרב.

Blank area for writing a personal evaluation of a student with high achievements and spiritual, social, and personal qualities.

נקודות למחשבה:

★ מה לדעתכם תהיה התחושה של הילד שיקרא הערכה הנובעת מתפיסה זו?
חשבו על דרכים נוספות בהן נוכל להנחיל לילדים מתורת הרב.

שלב ד': לימוד- הדרך להיות מאושר

"כשאדם פועל איזה דבר של שלימות. בין במחשבה בין במעשה. צריך לשמח בחלקו ולא ירדוף אז
אחר דבר אחר. כי כל העולם כולו מתקפל לפניו אז דווקא בפרט זה" (שם)

בקצרה:

השמחה הגדולה היא- כשאדם מצליח להביא את הפעולה העכשווית שלו לידי השלמות לרצון ה' יתברך
ובכך להביא לידי ההתגלות האלוקית, דווקא בפעולה הנקודתית בה הוא שרוי עכשיו.

שלב ה': סיכום.

חזרו אל "סדר היום" אותו מילאתם בשלב הפתיחה של השיעור. האם תוכלו להוסיף עוד אותיות "ב" ליד
הפעולות של מהלך היום? איזו תחושה הדבר מעלה בכם?